

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Пономарьов О. С.

Національний фармацевтичний університет, Харків

У навчальному процесі виділяють два види самостійної роботи: аудиторну і позааудиторну. Аудиторна самостійна робота виконується студентом на навчальному занятті, під безпосереднім керівництвом викладача і за його завданням. Позааудиторна самостійна робота – планована навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідна робота, що виконується в позааудиторний час за завданням, при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі.

Під час самостійної роботи студенти мають можливість краще використовувати свої індивідуальні здібності. Вони читають розділи підручників, конспектують літературні джерела, за необхідністю повторно перечитують їх окремі розділи, абзаци, звертаються до відповідних довідників і словників. Все це сприяє глибокому осмисленню навчального матеріалу, виробляє у студентів цілеспрямованість в отриманні знань, самостійність мислення.

На сучасному етапі книгу замінили інші джерела інформації, такі як ІКТ (інформаційно-комунікативні технології), або WEB-технології, а студенти «живуть» у соціальних мережах, Інтернет-просторі, віртуальному комп'ютерному світі. Використання ІКТ для розвитку самостійної діяльності студентів, у тому числі іноземних, безсумнівно, несе в собі величезний методичний і педагогічний потенціал. Це пов'язано з тим, що специфіка дисципліни «російська мова як іноземна» як і будь-якої іноземної мови полягає в його діяльній основі, що передбачає необхідність організації самостійної діяльності, надання кожному студенту достатньої практики у відповідному виді діяльності, у формуванні відповідних навичок.

Ефективність використання засобів, інформаційних технологій у самостійній роботі студентів багато в чому залежить від успішності вирішення завдань методичного характеру, пов'язаних з інформаційним змістом і способом використання автоматизованих систем навчання. Сучасні інформаційні технології-це технології, засновані на використанні комп'ютерних можливостей та інтернет-ресурсів. У зв'язку з цим, з'являється можливість дистанційного спілкування між викладачами і студентами і використання елементів дистанційного навчання в самостійній роботі студентів. Включеність інформаційних технологій в навчальний процес у вузі дозволяє якісно забезпечувати студентів інформацією, формують основні ключові компетенції учнів, інтегрує базову і додаткову освіту, підвищує мотивації студентів до навчання.

ІКТ є координатором, так як Інтернет – це унікальний засіб для широкого, доступного поширення освітнього матеріалу. Інтернет також став засобом взаємодії, його потенціал для викладання і навчання став ще більш істотним. Завдяки використанню інтернету іноземні студенти вже не вважають себе обмеженими рамками тільки одного навчального закладу. Вони мають доступ до порталів і сайтів інших суміжних вузів, що знаходяться в різних точках земної кулі [3, с. 62].

Методи застосування ІКТ у навчанні різноманітні і з розвитком комп'ютерних технологій їх стає все більше. При цьому слід звернути увагу на те, що нові засоби навчання дозволяють органічно поєднувати інформаційно-комунікативні, особистісно-орієнтовані технології з методами творчої та пошукової діяльності.

Постійно здійснювати різні форми самоконтролю знань, впливати на мотивацію пізнавальної діяльності та творчий характер навчання дозволяє електронний підручник. Цей комбінований програмний продукт «...створює умови для більш повного використання інноваційних методів навчання, спрямованих на пошук і прийняття рішень в результаті самостійної творчої діяльності» [1, с. 107].

Електронна пошта є найбільш відомою і широко використовуваною інтернет-технологією. Дидактичні можливості електронної пошти полягають в тому, що вона дає можливість викладачеві спілкуватися з учнями поза аудиторією, отримувати письмові завдання і відправляти перевірені роботи назад, інформувати студентів з того чи іншого питання [4, с. 70].

Грамотна організація самостійної роботи учнів у веб-форумах і чатах сприяє спілкуванню студентів іноземною мовою один з одним і з носіями іншомовної культури в позааудиторний час. Інформаційні або академічні чати можна успішно використовувати в самостійній проектній, дослідницькій роботі. Учні, наприклад, отримують завдання з'ясувати ту чи іншу інформацію у носіїв іншомовної культури за допомогою чату. Таким чином, учні вступають в процес міжкультурного спілкування і збагачують свій соціокультурний досвід. Як справедливо зазначає С. В. Титова, «...чат в руках професіоналов – это не бессмысленная болтовня, стимулированная анонимной вседозволенностью, а точный инструмент, объединяющий специалистов разных регионов». Використання у викладанні чатів не тільки сприяє розвитку мовних навичок, а й формує логіку мислення, вміння швидко і чітко реагувати на ситуацію, приймати рішення і формулювати їх у письмовому вигляді [5, с. 150–151].

В системі дистанційного навчання багаторазово зростає роль педагогічних методів і прийомів, оскільки багато функцій викладача замінюються інформаційними технологіями. Застосування мережевої технології в навчанні дозволяє забезпечити не тільки безперервність і повноту процесу навчання, тренувальну навчальну діяльність, а й контроль засвоєння знань, інформаційно-пошукову діяльність. Здійснюється зворотній зв'язок, при якій студенти отримують інформацію про результати своїх дій. Це допомагає їм зрозуміти, наскільки успішно вони працюють, що саме їм слід робити по-іншому.

З цією метою в методиці навчання іноземним мовам виділяють наступні критерії відбору навчальних матеріалів:

- Інформативність. Інформативним є те нове, що міститься в повідомленні для даного реципієнта. Інформативність матеріалу забезпечує умови, при яких види мовленнєвої діяльності виконують свою комунікативну функцію і служать засобом отримання нових знань. Інформативність є загальним універсальним вимогою, що пред'являються до тексту.

- Страноведческая цінність. Відбираються ті факти і реалії, які сприяють підвищенню рівня загальнокультурної і країнознавчої освіченості учнів, сприяють формуванню соціокультурної компетенції.

- Типовість. Даний критерій покликаний забезпечити відбір матеріалу, що відображає найбільш активний факт сучасної дійсності країни мови, що вивчається.

- Облік адресата відбору. Облік типу студентів, етапу навчання, рівня загальноосвітньої та мовної підготовки.

- Екзотичність (привабливість). Сприяє підвищенню пізнавальної активності.

- Тематичність. Зміст матеріалу має сприяти формуванню професійної компетенції фахівців АПК.

- Функціональність. Поділ матеріалу на два шари в залежності від його функціонального призначення: продукування мови і її рецепція. Доступність і посильність.

У тих випадках, коли мова йде про формування умінь і навичок, самостійна діяльність учнів стає умовою досягнення намічених результатів. Щоб сформувати в іноземців граматичні навички російської мови поряд з лексичними і фонетичними, потрібна відповідна практика, а також система вправ. Як відомо, навчаються в силу своїх психофізіологічних особливостей володіють різними задатками і здібностями в оволодінні іноземною мовою. Тому для засвоєння навчального матеріалу і досягнення певних результатів різним учням потрібна різна кількість часу, різна кількість вправ різного ступеня складності. Звичайно, викладач може диференціювати і

індивідуалізувати процес навчання за допомогою спеціально підготовлених посібників в умовах аудиторної роботи, використовуючи при цьому дидактичний роздатковий матеріал, звукові посібники та ін. При використанні ж комп'ютерних інформаційних технологій процес навчання обов'язково передбачає диференціацію та індивідуалізацію навчання, коли навчається залишається один на один із завданням і працює самостійно, але разом з тим, і це надзвичайно важливо, він знає, що в будь-який момент може звернутися за допомогою. Таким чином, застосування інформаційних освітніх технологій як основи для розвитку самостійної діяльності іноземних студентів в процесі модульного навчання граматиці російської мови представляється нам актуальним, так як несе в собі величезний методичний і педагогічний потенціал.

Використання ІКТ при організації самостійної діяльності дає ряд переваг:

- можливість дистанційного навчання та контролю;
- автоматизує організацію самостійної діяльності;
- сприяє розширенню, закріпленню та поглибленню знань, отриманих в аудиторії;
- розвиває творчий підхід до вирішення поставлених проблем;
- формує інформаційно-комунікаційні компетенції студентів.

В результаті самоосвітньої діяльності у студентів відбувається процес придбання, структурування і закріплення знань, що формує у них вміння міркувати над поставленими професійними завданнями для пошуку їх оптимальних рішень [6, с. 94].

Інтеграція ІКТ в процес організації самостійної роботи студентів в сучасних умовах сприяє підготовці фахівця, компетентного не тільки в області інформаційних технологій, але перш за все в професійній сфері діяльності. Зацікавленість самих студентів у такого роду самостійній роботі може допомогти їм підвищити якість своєї освіти, виробивши при цьому навички самоорганізації, що в подальшому призведе до їх постійного саморозвитку і самовдосконалення [2, с. 35].

Література:

1. Бадер В. Теоретичні засади побудови електронного підручника з української мови як іноземної / В. Бадер // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2008. – Вип. 3. – С. 105–110.

2. Володарская Е. Б. Использование информационно-коммуникативных технологий при обучении иностранному языку как средство активизации самостоятельной работы студентов в неязыковом вузе / Е. Б. Володарская, Л. Г. Жук, Л. И. Печинская // Вопросы методики преподавания в вузе. – 2017. – Т. 6. – № 23. – С. 30–36.

3. Косенко Ю. Г. Возможности использования информационно-коммуникативных технологий в процессе изучения украинского языка как иностранного / Ю. Г. Косенко // Проблемы преподавания филологических дисциплин иностранным учащимся : материалы IV-ой Международной научно-методической конференции. – Воронеж, 2016. – С. 59–62.

4. Розанова Е. В. Потенциал информационно-коммуникационных технологий для организации самостоятельной работы студентов при изучении иностранных языков / Е. В. Розанова // Организация самостоятельной работы студентов : материалы докладов II Всероссийской научно-практической интернет-конференции (6–9 декабря 2013 года). – Саратов, 2013. – С. 69–73.

5. Титова С. В. Информационно-коммуникационные технологии в гуманитарном образовании: теория и практика / Титова С. В. – М. : 2009.

6. Шойбекова А. Ж. Использование современных ИКТ в самостоятельной работе студентов / А. Ж. Шойбекова // Вестник КазНМУ. – 2014. – №3(2). – С. 92–94.